

A TERMÉSZETTUDOMÁNYOS MEGISMERÉSI KOMPETENCIA FEJLESZTÉSE

Nagy Lászlóné

*Szegedi Tudományegyetem, TTK, Biológiai Szakmódszertani Csoport
MTA-SZTE Képességkutató Csoport; SZTE Oktatásméleti Kutatócsoport*

Kulcsszavak: kompetenciafejlesztés, természettudományos megismerés, tanárképzés

A természettudományos tantervek ajánlásai ellenére sok iskolában csak hiányosan valósul meg a tananyag kísérletező jellegű megközelítési, feldolgozási módja. Pedig az experimentális metodika alkalmazásával nemcsak a tananyag mélyebb elsajátítását segíthetjük elő, hanem a tanulók kíváncsiságának, érdeklődésének felkeltését, a tantárgyakkal kapcsolatos pozitív attitűdök kialakulását is. A tanárképzés fontos feladata, hogy a leendő tanárokkal megismertesse, begyakoroltassa a természettudományos megismerési módszereket, és felkészítse őket azok szaktárgyuk tanításában való alkalmazására, továbbá a tanulókkal való elsajátíttatására.

A központi tantervek fejlesztési követelményei iskolaszakaszokra lebontva, kellő részletességgel tartalmazzák a természettudományos megismerési kompetencia tanulóknak ki-fejlesztendő összetevőit, figyelembe véve a tanulók életkori sajátosságait, értelmi fejlettségi szintjét és a fokozatosság elvét. A kimenet oldaláról szabályozó kétszintű érettségi vizsga tantárgyanként kidolgozott részletes követelményei pontosan megadják, mit várnak el a középiskolát befejező, adott természettudományos tárgyból érettségiző diákoktól a természettudományos megismerési módszerek elméletét és gyakorlatát illetően. A természettudományokat tanító pedagógusoknak a fejlett természettudományos megismerési kompetencián kívül rendelkezniük kell annak megtanítási kompetenciájával is. Ez utóbbi tanári kompetencia elemei is jól azonosíthatók, leírhatók, és a megfelelő tevékenységek gyakoroltatásával fejleszthetők.

Az előadás célja, hogy bemutassa a természettudományos megismerési kompetenciának és a biológia tantárgy keretében lehetséges tanítási kompetenciájának elméleti modelljét, és a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Karán, a biológia szakmódszertani képzés keretében folyó gyakorlatot e tanári kompetencia kialakítására, fejlesztésére. Az előadás rávilágít a tanári tevékenységek tudatosságának fontosságára, bemutatja a kompetencia összetevőinek megfelelően tevékenységrendszer, továbbá megismerteti a fejlesztés során alkalmazott diagnosztikus és formális értékelési módszereket, eszközöket.

A bemutatott anyag ötletet, mintát adhat a kompetenciaalapú természettudományos tanárképzés tantárgy-pedagógiai programjainak kidolgozásához, a tanárképzés reformjának megvalósításához, és közvetve segítheti a természettudományok tanítási gyakorlatának megújulását. A kidolgozott kompetenciamodell gazdagíthatja a szakmódszertanok és a didaktika eredményeit is.

A munka a T 048883 számú OTKA-pályázat támogatásával készült.